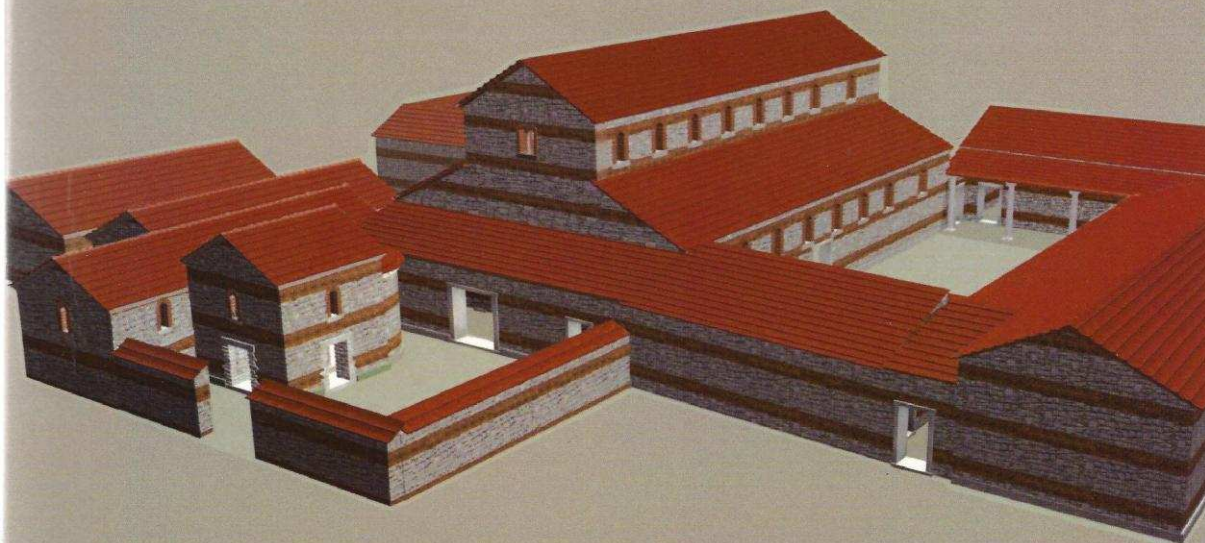

ANDRZEJ B. BIERNACKI,
ELENA JU. KLENINA, EVGENIJA GENČEVA

**BISKUPSTWO W NOVAE
(MOESIA SECUNDA) IV-VI w.
HISTORIA – ARCHITEKTURA –
ŻYCIE CODZIENNE**

Tom II
ŻYCIE CODZIENNE

INSTYTUT
Poznanski

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

NOVAE

Studies and materials IV

Edited by
ANDRZEJ B. BIERNACKI

ANDRZEJ B. BIERNACKI,
ELENA JU. KLENINA, EVGENIJA GENČEVA

**THE BISHOPRIC OF NOVAE
(MOESIA SECUNDA), 4th-6th CENT.
HISTORY, ARCHITECTURE,
DAILY LIFE**

Volume II
DAILY LIFE

WITH THE PARTICIPATION OF

Kamen Dimitrov, Daniel Makowiecki, Marzena Makowiecka,
Monika Nowak, Denis Ju. Ponomariev, Vladimir P. Smirnov,
Bożena Stawoska-Jundziłł, Svetlana Ju. Tajkova,
Pavlina Vladkova, Oleg P. Žuravlev

ANDRZEJ B. BIERNACKI,
ELENA JU. KLENINA, EVGENIJA GENČEVA

**BISKUPSTWO W NOVAE
(MOESIA SECUNDA) IV-VI W.
HISTORIA – ARCHITEKTURA –
ŻYCIE CODZIENNE**

Tom II
ŻYCIE CODZIENNE

WSPÓLPRACA

Kamen Dimitrov, Daniel Makowiecki, Marzena Makowiecka,
Monika Nowak, Denis Ju. Ponomariev, Vladimir P. Smirnov,
Bożena Stawoska-Jundził, Svetlana Ju. Tajkova,
Pavlina Vladkova, Oleg P. Żuravlev

Copyright © by Wydawnictwo Poznańskie sp. z o.o., Poznań 2013
Copyright © by Andrzej B. Biernacki, Elena Ju. Klenina, Evgenija Genčeva

Recenzenci: prof. dr hab. inż. arch. Jerzy Rozpędowski, prof. dr hab. Juliusz Jundziłł
Reviewers: Prof. Jerzy Rozpędowski, Ph.D., D.Sc. (Architect), Prof. Juliusz Jundzill, Ph.D., D.Sc.

Projekt naukowo-badawczy Komitetu Badań Naukowych – 2 H01G 082 25
Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego RP.

Scholarly-and-research project 2 H01G 082 25 of the Science Research Council
of the Ministry of Science and Higher Education of the Republic of Poland

Wieloletnie badania archeologiczne finansowane przez KBN Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego,
Jego Magnificencję Rektora i Instytut Historii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

A long-term project of archaeological studies financed by the Science Research Council
of the Ministry of Science and Higher Education, the Rector Magnificus and the Institute of History
of the Adam Mickiewicz University of Poznań

Wydanie publikacji dofinansowane przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Redakcja
Roman Bąk

Redakcja techniczna
perfekt, ul. Grunwaldzka 72, Poznań
tel. 61 867-12-67

Projekt okładki
Jacek Dudek

Na okładce: wizualizację wykonali Andrzej B. Biernacki i R. Czerner

ISBN 978-83-7177-994-7

Wydawnictwo Poznańskie sp. z o.o.
61-701 Poznań, ul. Fredry 8

Sekretariat: tel. 61 853-99-10
Dział handlowy: tel. 61 853-99-16, fax 61 853-80-75
e-mail: handlowy@wydawnictwopoznanskie.com
<http://www.wydawnictwopoznanskie.com>

SPIS TREŚCI

Kamen Dimitrov, <i>Coin circulation in Novae and the coins from the bishop complex (378-612 A.D.)</i>	7
Elena Ю. Клэнина, <i>Торгово-экономические отношения в V-VI вв. в Новах (Мезия II)</i>	75
Bożena Stawoska-Jundziłł, <i>Glinane lampy oliwne z kompleksu biskupiego w Novae (badania w latach 1998-2006)</i>	117
Евгэния Генчева, <i>Метални находки от сектор X – епископски комплекс в Нове</i>	149
Andrzej B. Biernacki, <i>Żelazne helmy bizantyjskie odkryte na odcinku X w Novae</i>	207
Monika Nowak, <i>Przedmioty użytkowe odkryte na odcinku X w Novae</i>	219
Павлина Владкова, <i>Предмети от кост и рог от Нове – сектор „епископска базилика”</i>	237
Daniel Makowiecki, Marzena Makowiecka, <i>Zwierzęce szczątki kostne z zespołu pomieszczeń pomocniczych – protochotrophium rezydencji biskupiej w Novae (Bułgaria)</i>	295
Олег П. Журавлев, <i>Остеологические материалы из епископского комплекса Нове</i>	307
Денис Ю. Пономарев, Владимир П. Смирнов, <i>Анализ дик фрагмента кости из реликвария в «малой» базилике епископского комплекса в Новах</i>	369
С. Тайкова, <i>Результаты определения костных остатков птиц, найденных 2001-2007 годах при раскопках античного города Нове II в.н.э. – VI в.н.э.</i>	373
Bibliografia	377

CONTENS

Kamen Dimitrov, <i>Currency Circulation in Novae and Coins from the Episcopal Complex in Novae (378-612 A.D.)</i>	7
Elena Ju. Klenina, <i>Some Aspects of the Economic Development of Novae (Moesia Secunda) in the 5th-6th Cent. A.D.</i>	75
Božena Stawoska-Jundziłł, <i>Earthenware Oil Lamps from the Episcopal Complex in Novae (Exploration of 1998-2006)</i>	117
Evgenija Genčeva, <i>Metal Items from the Episcopal Complex in Novae</i>	149
Andrzej B. Biernacki, <i>Byzantine Iron Helmets from the Ptochotrophion of the Episcopal Complex in Novae (Moesia Secunda)</i>	207
Monika Nowak, <i>Some Utility Items from the Episcopal Residence in Novae</i>	219
Pavlina Vladkova, <i>Items Made of Bone and Horn from the Episcopal Complex in Novae</i>	237
Daniel Makowiecki, Marzena Makowiecka, <i>Pieces of Animal Bones from the Auxiliary Buildings (the Ptochotrophion) of the Episcopal Residence in Novae (Bulgaria)</i>	295
Oleg P. Žuravlev, <i>Bone Material from the Episcopal Residence in Novae</i>	307
Denis Ju. Ponomarev, Vladimir P. Smirnov, <i>A DNA Analysis of a Bone Fragment from a Reliquary in the Smaller Basilica of the Episcopal Complex in Novae</i>	369
Svetlana Tajkova, <i>The Results of Study of Bird Bones Remains from the Excavations of the Episcopal Complex in Novae</i>	373
Bibliography	377